

Gáthly Emőke

Írásaim

39 témára... - 1.

BEMUTATKOZÁSOM:

Lyuk az életrajzomban

Gyűrött cetliken fiókba zárva
Halálom s önnön szabadságát várja
Ismert nem kedvelt énem a családban
Írni ne írjak egyebet csináljak
Jóslatnak nem hittem nevettem csak
Kötet kötet után egyre kimaradt
Lekéstem Pegazust Parnasszusra
Lyuk feketül majd az életrajzomban

LEVEGŐ

Vártál
Megint vártál
Ott fenn tegnap este
De testem az első
Bazalthegy sziklás
Göröngyös gerincén túl
Napfényben kék ég alatt
Lépegetve elfeledte
Felfedezte
Riaszt még
A hegymászókat
Kísérő magány
Satnya tudóm nem bírja még
Az oxigénhiányt
Nézd
Népesebb a mező
Hadd gyűjtsek erőt
E zsenge
Palánta kertész-rendben

(A Camino és a Kéktúra előtt)

KAKAÓ

(
)
(
)

KINEK KÁVÉ

KINEK TEA

KINEK LATTE

KINEK KÓLA

NEKEM CSAK

JÓ NAGY ADAG

DUPLA TEJSZÍNHAB

FORRÓ KAKAÓVAL

ÁTLÁTSZÓ

ÜVEGSZÍNŰ

TALPASPOHÁRBAN

ÉLET

Lét
Készült
Milliárd
Találomra
kiválasztódtam

ÖRDÖG

Az
Őr
Rrrr...
Dög
A dög
Dddd...
Dörög
Röhög
Rak
Rag
Rák
Rág
Rá-rál (Hajrá!)
Zár
Ráz
Ga-rázd-a
Zárd-a
Zörög
Dörög
Lődörög
Rémülök
Izgulok
Ló
Pata
Farok
Rock
Drog
Árva
Vár
Drága
Ár

SZERETET

Mottó: „...mindig tudjuk, hogy kire sújtunk le... de soha nem sejtjük, hogy az általunk akart jól valóban megtettük-e, s ha igen, kivel tettünk jót.”

(Maurice Druon)

Tizenkét éve történt. Június közepe táján. A legifjabbik fiún volt az érettségi sora. Már elballagott, de a szóbeli vizsgák még előtte voltak.

Azon a bizonyos napon az asszony véletlenül futott össze magzata egykori óvónénijével. Ez amúgy nem volt ritka. Egy négyszer húsz lakásos szövetkezeti panelház egyazon lépcsőházában laktak. Ők a negyedik, amazok a harmadik emeleten.

Egyazon évben költözött be valamennyi család. 1974-ben, az épület elkészültekor. Az évek során mondhatni nagyjából mindenki megismert mindenkiket. Tudták, honnan jött a másik, hova tart, mikor kell vele örülni, mikor együtt bánkódni vagy éppen segíteni. Valamennyi gyerek a szomszéd telken álló iskolába járt, többjük osztálytárs volt. Délutánonként, hétvégeken mindig akadtak szülők, nagyszülők, akik az egész siserehadat felügyelték az udvaron. Így a többiek nyugodtan tehették egyéb - nem kevés - dolgukat, vagy pihenhettek. Mellesleg jegyzem meg, hogy az első generációs törzslakók egy része már egykor virágzó közösség.

Szóval azon a bizonyos napon az asszony naiv jóindulata - amit ő itt / ott, akkor(i) szeretetnek gondolt - teljes lelkesedésével kezdte mesélni Egykori Óvó Néninek (hadd örüljön, ő is hajdan volt, nem is olyan könnyű nebulója eredményeinek):

- Képzeld, Gergő elballagott! És jövő hétfőn szóbelizik az érettségin.

Óvó Néni búbájos, kedves, türelmes, intelligens, végtelenül fegyelmezt asszonyka. Pár esztendő korkülönbség van köztük, az ő javára. Ott, abban a pillanatban mégis átfutott a tekintetén az a bizonyos feneketlenül sötét ölni tudnék pillantás. Talán nem is volt egy egész pillanat. Csupán csak a töredéke. Vagy annyi sem. Meglehet, mit sem változott a pillantása. Meglehet, csupán az asszony lelkiismerete küldött leheletnyi sötét csend-felhőt kettejük közé.

- Örülök. Gratulálok.

Óvó Néni Gergővel közel egy időben született fia két évvel korábban egy iskolai testnevelés órán összeesett. Vele született szervi szívbaj. Ennyi.

FÖLD

Borongós magányban kék utamat jártam.
Oldalt érett rozs?
Várta pór karjait. Sarlót, kaszát, mit is?
Tán tsz különös aratógépeit.

Talpam Mikszáth víg csépelői nyomán
perzselt tarlón járt.
Árny vesztett nyár csúcsán vörös lázban ég
július s gazdag termésre bús remény.

Amott a szemhatár szélén párálló
Fasor, kaszáló.
Vénasszonnyá görbedt egykori sudár
lány árnya felett kár, károg egy madár.

Sarlósfecske zuhant, zivatar készült.
Asszony nép derült.
"Illés villámmal riogat a mennyből."
Búza, rozs sajnos úgy tűnik, ma eldől.

Széthull sok mázsa összehordott élet.
Gyász ez az élet.
Földművelőknek már csak ez a sors
Bár segíthet talán gépi technika

APA

- Hát hogy van otthon a család?

Hosszú-hosszú hónapok óta az egyetlen mondat, amit félrekalandozások nélkül, hibátlanul képes végigmondani. Mondja is. A hárompercesre vagy éppen háromnegyed órára igényelt látogatások alatt percenként.

- Dolg... - kezdené a látogató. De nagypapa érdeklődését már a szomszéd ágy alatt pöffeszkedő katéter köti le.

- Az mi?

- Dolgozunk - folytatná inkább a látogató, nehogy a második kérdésre kelljen felelnie.

- Vi... Ni... Vini... Ti... Viviti... Ta... Vinicita? Vivicita?

Másfél méterről olvassa a látogató pólójáról. Szemüveg nélkül. 91 éves.

- „Szeresd a várost” - kapaszkodna örömmel az asszony a végre értelmesnek tűnő új érdeklődési körbe.

- Hát hogy van otthon a család?

- Dolgozunk. Dolgozunk - a látogató hadar.

- Dolgozzatok! Dolgozzatok csak! Előbb-utóbb úgyis ide juttok ti is.

*„Szó bennszakad, hang fennakad,
Lehellet megszegik”*

Tréfál? Komolyan beszél? Tudja, mit? Jót szórakozott az elmúlt tíz perc, netán tíz nap, esetleg tízvalahány hónap alatt?

VIHAR

Jeges esőcseppek verik lelkemet
Visszhangzik bennem
Lelketlen örület rendetlen zaja
Kora nyári vihar ordas villáma

Bánatszürke égbolt ködös hegygerinc
Hívogatva int
Indulnék de remeg fölöttem az ég
Nyúlósan csatakos előttem a rét

Letört faágakon botladozik szemem
Félelmem nyelem
Permetez szerte egy borongós dallam
Földanya sóhaja maradj ott ahol vagy

Nézd csak ember lánya mi lett belőlem
Útjaim átszőtte
Gaz szemét benzingőz Medárd feje fő
Mert hull vadul zuhog a savas eső

Csatornaszenny önt el utcát tereket
Pedig üzenek
Mondhatni naponta búval bajokkal
Földanya van aki figyel a jajodra

ÉGÉS

Tomori iskola
Tomori utca
Tomori köz
Tomori Pál
De ki is volt ő
Kalocsai érsek?
Vagy hadvezér Mohácsnál?
Leginkább mindkettő
Bűnbakká tehető
Vesztes áldozat
Hát Zápolya s a többi
Hűbérúr hol maradt
Dózsa tüzes trónja
Büntetlen nem maradt

*

együtt a halálba
bódult lepkepár
gyertyafénynél
lepketánc

DÜH

Éjjel álmomban,
egy felhők magasával vetekedő
toronyban, különös,
gyűrű alakú valamiben
szorogtam sokad-,
nagyon sokad magammal.
A reménytelenül zárt alakzat
hol jobbra, majd vissza balra,
30°-ban billegett, lebegett, haladt.
Makulátlanul áttetsző üvegfala
gyémántszerűen szikrázó tóra
vonzotta pillantásomat
a gyűrű közepén, isten szabad ege alatt.
Hirtelen törni, zúzni, ordítani
szerettem volna.
Kiláttam, ám ki nem juthattam
- reménytelenül zárt az alakzat -
a gyűrű közepén, isten szabad ege alatt
gyémántszerűen szikrázó tóra.
Holott oda vágytam.
Tudtam, csakis oda,
a már vidáman, felszabadultan
úszkáló kevesek közé.

MOCSONK

„Virágozzék mind
A virág” meg ami nem -
Fővárosunk szeret

*

Aluljáró szenny
Bűz mocsok emberroncsok
Hogy legyek boldog

KÉTSÉG

„Ask the mountains”
„Kérdezd a hegyeket” (Vangelis)

Kitekintek ablakomon
A napkorong épp most megy le
Vihart jósló színeket szór
Szemben fenn a Tábor-hegyre

Sorolgam három csúcsok
Látványnak szép neveteket
Testvér ellen ütsz-e Tábort
Vagy őmellé Remete-hegy

VÉLETLEN

Két
Üres
nap után
a harmadik
mindent összehoz

BARÁTSÁGTALAN

betonszürkére
könnyezte ma reggelre
november kedve
köröttem a világot

FECSCKEFÉSZEK

A szomszéd eresze alatt
gazdátlan maradt
két szép fecskefészek.
Ámde nem sokáig, új lakók érkeztek,
Veréb és Verébné vígan beköltöztek.
Nem tudtam, örüljek, sírjak vagy nevessek,
nagyon hiányoztak a kis építészek.
Idén áprilisban egy napfényes reggelen
suhanó árnyakkal üdvözlöl a kis kert.
Szívem nagyot dobban, ily villámsebessen
irányt váltogatva veréb nem reppen.
Fecske az, fecskepár, hozzá négy gyerekkel.
Nem értem, hogy tudtak eddig észrevétlen
költözni, költetni, fiókát nevelni.
Mit nem értesz? Ritkán vagy itt -
magyarázza a sok csivitt.
Nyugalmunkat ne zavarjad,
S szebbé tesszük alkonyodat.

LILA

Plágium

Lila a ház és lila az ég
Lila az asztal és lila a szék
Lila az ajtó és lila az ablak
Lilák az ecsetek és lilák a falak
Lilák a horgok és lilák a halak
Lila dolgokból itt nagyon sok akad
Csak lila csak lila csak lila csak lila
Mert a lila mert a lila mert a lila mert a lila
Egy olyan egy olyan egy olyan egy olyan
Nagyon szép
Szín

P.S.: Anna unokám Lila ország c. versére az ő hozzájárulásával

HAMISSÁG

Kerületünk egyik forgalmas utcáján jönnek szembe. Két-kerekű nyugger-kocsit húznak, de még messze a nyugger-kortól.

Az asszony állít meg.

- Kérdezhetek valamit?

- Nem adok pénzt! - hárítom el.

- Hol a Déli pályaudvar?

- Bizony kicsit odébb - kezdeném, de erre a férfi is akci-óba lép.

- Adok magának egy ágyneműt. Teljesen ingyen. Amiért ilyen szépen beszél a feleségemmel.

Ó, én naiv! A feleség trükkjét még nem ismertem. A fér-jét azonban már igen. Szó nélkül tovább lépdelek. Elém állni úgy látszik, nincs merszük. De hátulról még utánam szól:

- Bizonyisten ingyen adom! Amiért olyan szép haja van, fiatalasszony.

Az az én szögegyenes, vékonyszálú, örökké kócos, szép hajam!!! És a 71. évében járó fiatalságom!

ARS POETICA

Vers
Zene
Természet
Szerelmében
Lelkem megújul

GÓLYA

A fehér gólya
Nem magyar hungaricum
Mint hisszük sokan

*

Camino nem csak
Szentek zarándokútja
Tornyain fészket rak
Sok-sok fehér gólya

ELMACSKÁSODÁS

Tyúkanyó nagy bánatára
Udvarukban járt a róka
Kiscsibéit megkergette
Kivéve Egyetlenegyét

Repülni ugye nem tudott
Szár az fára kucorodott
Másik ágra kis Cicuska
Kapaszkodott borzadozva

Mindkettőnket űz a róka
Ne félj nem mászik ő fára
Ne nyivákolj add a mancsod
Legyünk ketten jó barátok

IBOLYA

Fokföldi.

Az igazgatói, pontosabban az iskolatitkári irodában
álldogált.

A kertudvarra néző ablak előtt.

Kéken szemezett vele a téli nap is nyugatra baktatóban.
De mindenki számára nyilvánvaló volt, hogy Rózsa örökkön
napsugaras

Kedélye simogatja, gyöngyöző kacagása öntözi.

Akár még a fejüket horgasztó vágott virágokat is.

Az iskolaépületet legkülönbözőbb, nappal is neonhomályos
sarkából

mentett, sorvadásra ítélt tucatszori fikusszal, aszparágusszal,
pletykával közös virágtartóban.

Évente kétszer is dús lila virágzatba öltözött.

Saját élete miazmás gőzei elől telepítette át a gazdája.

FILM

„Soha nem leszel olyan csinos, mint én voltam fiatal koromban.”

Anya Marlene Dietrich-i pózokban feszített otthon; falon, polcokon, fényképalbumokban.

Szó szerint feszített. Kidüllesztett mellel, behúzott hassal, lábujj-hegyen pipiskedve. És azzal a semmihez sem hasonlítható állat az égnek dőfő, öntudatosan felvetett fejjel. A papíron és az életben is. Lehetőleg egyedül, de nagy ritkán egy-egy csoportképen is. Középen. Körülötte vákuum. Aztán több lépésnyire karéjban a még megtűrték.

„Pedig valóban szép fej” - állapította meg nem egyszer a lány. Különösen kalapban. Volt is neki bőven. Nagykarimájú puha posztó, arc elé hulló bogyós fátyollal. Fél szemre húzott közönséges szalma, tört fehér meg világosszürkés, hajpántszerű turbán. Valamiért ezek ragadtak meg az emlékezetében.

„Hát azért mégsem egy Josephine Baker.”

Ha éppen nem a lányához, akkor a "Bronz Vénusz"-hoz (Bronze Venus), "Fekete Gyöngy"-höz (Black Pearl) és a "Kreol Istennő"-höz (Créole Goddess) hasonlította magát. A polgáriban érte rajongott (leginkább). Mert úgy általában valamennyi korabeli hollywoodi filmsztáráért. De utánozni ezt a ragyogó, világhíres énekes-táncos dívát utánozta. Maga is Josephine Bakerré akart válni.

Mégsem jutott ki Amerikába. Kint élő nagybátyja - anyja bátyja - a Nagy Világválság idején *kitántorgott másfél milliók egyike* - nem vállalta. *Természetesen fukarságból, irigységből, féltékenységből, „tehénküllemű” felesége és „csak” fogadott lánya miatt.*

SIVATAG

Ébren vagyok?
Álmodom?
Vérvörös napkorong
lángol fel az égre,
sárga homoktengert
világít meg fénye.
Számum kavarja
Núbia vén porát,
tornádó tépázza
Nevada kaktuszát.
Arany lávát lövell
Vezúv a nap mögül,
Aquincum híd romja
mohától kiszöldül.
Kármin derengésbe
szöve tér és idő,
Földünk több sarka
egységbe összenő.
Új világ örvendő
sötét menekülő
Van itt sejtelmesen
Emberi szívekben

(Csiki Mihály győri festőművész képére)

LEVEGŐTLEN

Apja tök süket. Illetve gyakorta kelt olyan gyanút, mint-ha csak azt nem hallaná meg, amit kellene. Éjjel fél egyig bömböl a tv teljes hangerővel. Reggeli több órás unszolás után délben. A kettőkor érkező ebédet „Most nem kérem! Most reggeliztem!” És most (két hónapja) nem fürdik, borotválkozik. Majd. Holnap. De inkább holnapután.

- Menj! Hívd ebédelni nagyapádat!

Két perc múlva a harmincéves unoka szinte szipogva:

- Anyu! Hívd te! Nem mozdul. Nem válaszol. Nem tudom, mi van vele.

Mi van vele. Réstelenre lehúzott redőnnyel elsötétített hűgyszagú szobában hever a paplan alatt. Ha lánya keze csak *rebben* az ablaknyitásra, a fejéhez, szívéhez kap:

- Megölsz a huzattal.

Ma este éppen a WC-n ül. Úgy félórája.

Ennyi telhetett el a riasztó telefonhívás előttől / óta. Ebben a nagyon késő esti órában tizenkét percnyire van - ha azonnal kocsiba pattansz - Óbudától a Toldy Ferenc utca.

A WC-n ül. Előtte gondosan odakészített vödör, maku-látlanul tiszta vízzel. Benne két szeletke elázott toalett-papír.

(részlet)

VÁMPÍR

Válasz Juhász Gyulának

Bor mámor nihil
S együtt szédülni
Életviharaiddal

*

Osztjuk elszívjuk
Egymás életerejét
Ez itt a kérdés

FINOMSÁG

Udvarunkban egy bokor
Paradicsomlevél
Termést érlel rejtekén

Nap pirítja hevével
Ősz gazdája meg örül
Gondosan locsolgatja
Szeretőn számolgatja

Megmarad-e mindahány
Viharos szél nem fújja
Madár darázs nem marja
Nem felezi meg járvány
Sem viharos ég jege

Óvjon babonák hite
Karón aszalt lópofa
Díszíts majd kerti asztalt
Buggyanjon érett véred
Ízlelje ínnyünk nyelvünk
Ha jön veszted ideje

BOTRÁNY

Én csak kecske vagyok
De a nővérem
Apukája
Béka volt

*

Szál
Átszál
Személyről
Gyorsvonatra
A gonosz pletyka

AKÁC

Alt szólamú nótát dúdol ágamon a szél
Kipattanó rügyeimtől búcsút vesz a tél
Álmodnak mézelő nyárról göndör fürtjeim
Cingár cincéért nem riasztják hegyes tuskéim

*

Alföld homoktengerén
Kavarog a szél
Átok úzi kóróitok
Címeres dűnék

ÉRTELEM

Minden helyzetben
Boldognak érzem magam
Ha értem mi történik

*

Az érthetetlen
Boldogtalanságot szül
Kiszolgáltatottá tesz

VARANGY

Viszik a hírt erdő szerte
Varangy lányát eljegyezte
Sudár jegenye útszéli
Így lesz belőle leveli

TAGDÍJ

*„Filléres emlékeim, oly drágák nekem...”
(Bródy János)*

* „Majd megtaláljuk, ami elveszett”
Nekem nem sikeredett
Azt a kemény borítójú bordó füzetet
mely pénzestül s minden iratostul
a táskámmal saját hibámból
néhány éve végleg odalett
Semmit nem sajnáltam
De egyet még ma is siratok
Azt a bordó fedelű
tenyérszerű füzetet
Slágvortokban benne volt
az egész életem
S legfőképpen
fedelén a tanúsítvány
hogy egy köztársaság
a Magyar Köztársaság
állampolgára vagyok
Most már múlt időben
** Ismét nem lesz folyamatos
a magyar történelem
Sajnálatos

* szó szerinti

** általam módosított idézett Bertók Lászlótól

SODRÁS

Betűk különös világa sodró folyam vagy bűvópatak
Egy csepp az óceánból vagy a végtelen maga
Tudás tutajának hátát is nyújtjátok
Úzött vadként sokszor ha félem álmokba fulladok

ÜZENET

Jártam országunk útjait
Szélben fagyban napsütésben
Ott fentről kísért valaki
Csúsztam zuhantam tévelyegtem

Jártam országunk útjait
Útpadkán és meredélyen
És mindig akadt valaki
Hogy ősvadonban elkísérjen

Jártam országunk falvait
Ormát zsombékos völgyeit
És igen volt ott valaki
Kihalt romváros szélén is

Jártam alig járt utakon
Mégsem hittem kéne félnem
Őrangyalom óvta sorsom
Négy év ezer kilométer

Minap sima sétaúton
Az az erő ott felettem
Váratlanul felbuktatott
Lássam törött vállal hiszel?

NYOMÁS

Nyomás rajtam ez a szívás
Szívás hogy legyűr e nyomás

OKLEVÉL

Japán kakas Kodály-módszert
Tanul zeneiskolán
Ez mire jó kérdi tőle
Kendermagos magyar lány

Papírom van angol nyelvről
Kotyogom a franciát
Tyúkjaimnak mégsem elég
Keveslik a diplomát

ÜGYVÉD

ÚR
Isten
Útjaid
Igazságod
Nem az emberé

*

Bűn
Bűnös
Bűnösség
Nem létezik
Jézus elvette

SZÍVÁS

Nyomás rajtam ez a szívás
Szívás hogy legyűr e nyomás

BOT

Madárhangzók - O

Nos, okos kosztosom
bolondot gondol.
Monotonon dobol.
Botot hozok,
mohó holló, most lopj!

KÍVÁNCISISÁG

Négy
Nyálkás
Szarvacska
Csigaházból
Kíváncsiskodi

Gáthy Emőke
